

Effecten op de boomvalk van het Bp Lelylaan te Amsterdam

Effecten op de boomvalk van het Bp Lelylaan te Amsterdam

Auteur P.J.H. van der Linden

Opdrachtgever Amsterdam Nieuw west
Projectnummer 12.103
Ingen september 2012

foto omslag De afrit van de Lelylaan naar de Delftlandlaan

Els & Linde B.V.
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 - 642517
fax: 0344 - 600832
mob: 06 - 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

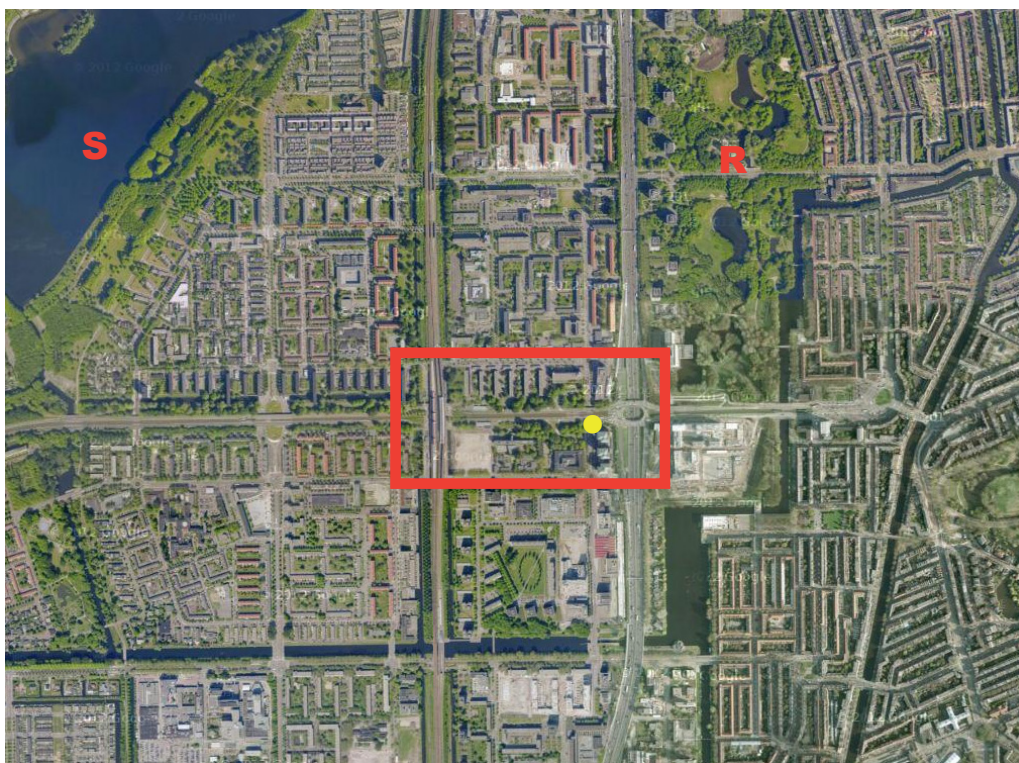
Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving	5
Effecten op boomvalk	8
Mitigatie en compensatie	9
Conclusie	10
Literatuur	11

Inleiding

De gemeente Amsterdam Nieuw-West is bezig met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het gebied rondom de Lelylaan. Uit de inventarisatie is gebleken dat binnen het plangebied een broedende boomvalk aanwezig is op een locatie die een nieuwe ontwikkeling krijgt. De boomvalk is via de Flora en Faunawet het hele jaar beschermd. Aangezien het broedlocatie van de boomvalk zal verdwijnen c.q. ongeschikt wordt door de geplande ontwikkeling, is een ontheffing van de Flora en Faunawet noodzakelijk. Het voorliggende rapport dient ter ondersteuning van de aanvraag en gaat in op de verplichting tot mitigatie en compensatie.

Het nest van de boomvalk ligt in de berm van de afrit van de Lelylaan. Op die locatie wordt een bouwplan ontwikkeld, waardoor de nestlocatie zal verdwijnen. Het is overigens opvallend dat de boomvalk, een soort van oude structuurrijke min of meer natte bossen, binnen de bebouwde kom van Amsterdam tot broeden komt. Er zijn in de literatuur weinig tot geen ervaringen gevonden met een dergelijk afwijkend gedrag van de boomvalk. Noodgedwongen worden de bekende aspecten van de boomvalk in natuurlijkere habitats gebruikt als uitgangspunt voor de mitigatie en compensatie. Daarbij is de mitigatie bij een trekvogel als de boomvalk vrij simpel namelijk; het werk uitvoeren op het moment dat de soort in zuidelijker sferen verkeerd.

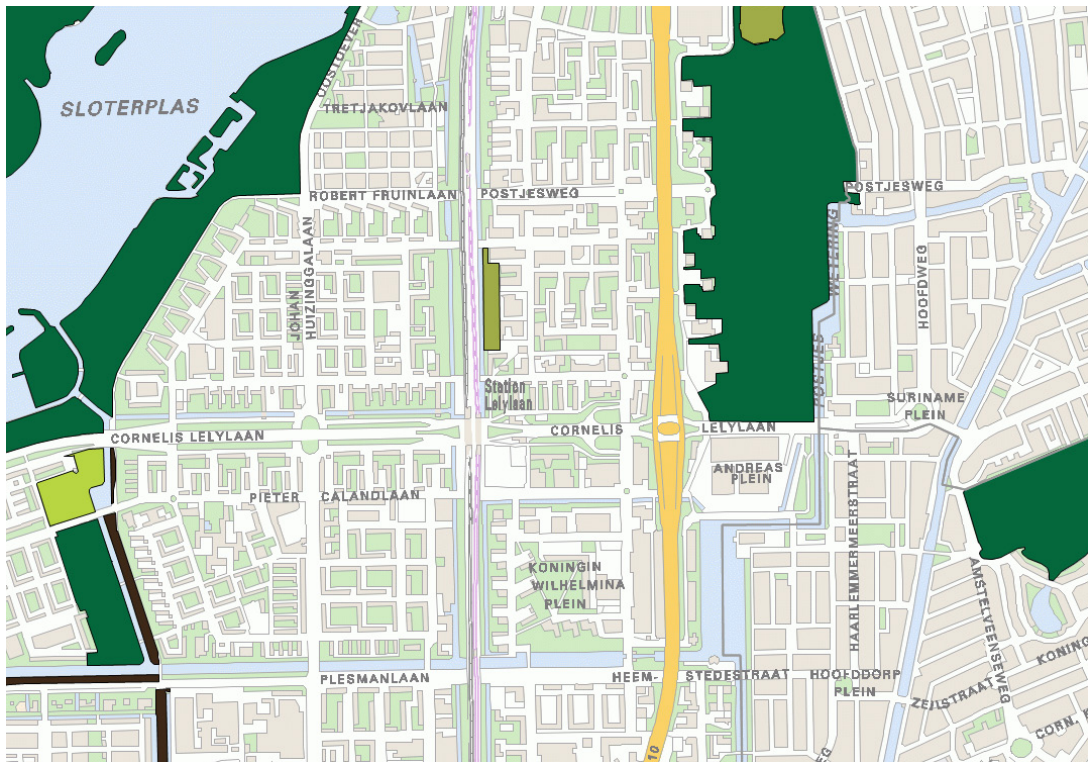
Het plangebied (rood kader) en het nest van de boomvalk (gele stip) ten opzichte van het Rembrandtpark (R) en het Sloterpark (S).

Beschrijving

Het plangebied ligt aan weerszijde van de Lelylaan vlakbij het station Amsterdam Lelylaan. De Lelylaan en de omgeving van het station is groot stedelijk van inrichting. Ook het gebied rondom het voormalige ROC, aan de zuidzijde van de Lelylaan, is momenteel bebouwd met kantoren en een schoolcomplex. Ten noorden van de Lelylaan staan flats met vrij omvangrijke plantsoenen met grote bomen tussen de woongebouwen. Langs de Lelylaan staan eveneens grote laanbomen, en de afrit van de Lelylaan bij de Delflandlaan is groen ingericht met grote loofbomen. Ondanks de groot stedelijke functie is het gebied vrij groen.

Op korte afstand van de huidige nestlocatie zijn twee grotere parken aanwezig: het Rembrandtpark en het Sloterpark. Het Rembrandtpark ligt dicht bij de locatie van het nest van de boomvalk. Het park heeft verschillende grasvelden en bosschages, terwijl door het park een waterpartij slingert. Het park wordt ecologisch beheerd en heeft verschillende plekken waar grotere insecten zullen voorkomen. De bosjes hebben vaak een redelijk ontwikkelde mantelvegetatie en geven veel dekking voor zangvogels. Het Rembrandtpark is daardoor een geschikt jachtgebied voor de boomvalk.

Centraal in het Sloterpark ligt de Sloterplas; een door ontgrondingen vrij diepe plas. Op de oevers is de vegetatie goed ontwikkeld en kruidenrijk. Ook het Sloterpark wordt op ecologische grondslag beheerd. Hoewel wat verder van het nest van de boomvalk af is het Sloterpark eveneens een geschikt jachtgebied. Voor de boomvalk zijn voedselvluchten van enkele kilometer geen probleem, waardoor beide parken binnen de homerange van de boomvalk liggen.

De belangrijke groenstructuur uit de structuurvisie van Amsterdam.

Sloterpark.

Rembrandtpark.

Effecten op boomvalk

De boomvalk is een broedvogel van open gebieden met bosjes. Vaak worden de vogels geassocieerd met heidevelden waar vennen en bosjes aanwezig zijn. De keuze van de broedlocatie is echter veel ruimer en wordt bepaald door de kwaliteit van de nestplaats. De boomvalk maakt zelf geen nest maar maakt gebruik van nesten van (vooral) de zwarte kraai. De broedlocatie wordt daardoor beperkt tot het aanbod van geschikte nesten. Volgens Bijlsma (1994) zijn de oudere, open opstanden van grove den in de nabijheid van open terrein (heide, cultuurland, kaalslag) het meest in trek. De langvleugelige Boomvalk kan hier zonder risico van en naar het nest vliegen. Bovendien behoudt de vogel een goed uitzicht over de omgeving. Volgens Bijlsma gebeurt het relatief weinig dat de boomvalk broedt op een nest dat werd gebruikt door een soortgenoot. De zwarte kraai – de soort waar bij voorkeur het nest door de boomvalk wordt gebruikt – heeft ieder jaar een nieuw nest. Het is volgens de Flora en Faunawet ook geen vogel met een vast territorium, c.q. een vaste verblijfplaats. De boomvalk heeft daarom een zekere mate van flexibiliteit in de keuze van de nestplaats binnen het territorium.

De boomvalk kan op vrij grote afstand van de nestlocatie op kleine vogeltjes en grote insecten jagen. In kwantitatief opzicht zijn pas uitgevlogen jongen de belangrijkste prooi. De jonge vogels en grote insecten worden in de vlucht gevangen. Binnen de bebouwde kom van Amsterdam, zeker in de omgeving van het Station Lelylaan, zijn ruim voldoende prooien aanwezig.

Op korte afstand van de huidige nestlocatie zijn twee grotere parken aanwezig: het Rembrandtpark en het Sloterpark. In beide parken en boven de woningen zijn volop prooien aanwezig. In Amsterdam West zijn kraaien geen zeldzame vogels. Blijkbaar zijn de twee belangrijkste voorwaarden, een geschikte nestplaats en geschikte prooien, voldoende aanwezig om een broedende boomvalk binnen de bebouwde kom te verkrijgen.

Door de plannen verdwijnt de nestlocatie. Op het voedselaanbod hebben de plannen geen invloed. Dat betekent dat moet worden zorggedragen dat er (weer) een geschikte nestlocatie voor de boomvalk aanwezig is.

Mitigatie en compensatie

De najaarstrek naar de overwinteringsgebieden in het zuiden van Afrika vindt in augustus en september plaats. In oktober zijn alle dieren uit Nederland vertrokken. De voorjaarsmigratie is relatief laat en gebeurt meestal in april. Dat betekent dat oktober tot en met maart de periode is waarin de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd zonder rechtstreekse schade aan de dieren.

De boomvalk maakt gebruik van oude nesten van kraaien. Als er onvoldoende kraaiennesten aanwezig zijn in de omgeving van de huidige nestlocatie kan/zal voor het broedseizoen een kunstnest geplaatst worden op een geschikte locatie. Vooral nog lijken er ruim voldoende oude kraaiennesten in de omgeving beschikbaar. Het effect op de boomvalk is daarmee verwaarloosbaar. Een onthefing kan – met verplichting tot monitoring – eenvoudig worden gegeven zonder nadere voorwaarden.

Conclusie

De boomvalk is gebruikt een oud nest van de zwarte kraai of andere vogels en maakt zelf geen nest. De boomvalk is daarmee afhankelijk van het aanbod aan nesten. Door het gebruik van oude nesten moet de boomvalk tot op zekere hoogte flexibel zijn in de nestplaats en zal de soort minder dan andere roofvogels die zelf een nest maken plaats trouw zijn. Van belang is dat er bij aankomst in het voorjaar voldoende geschikte nestplaatsen aanwezig zijn. Voorgesteld wordt om in het vroege voorjaar ter plekke van het plangebied en directe omgeving te onderzoeken of er voldoende oude kraaiennesten zijn. Mocht er – naar het oordeel van de ecooloog onvoldoende geschikte nesten aanwezig zijn dan kunnen een of meer kunstnesten geplaatst worden. Geadviseerd wordt de aanwezigheid van de boomvalk enkele jaren te monitoren.

Er gaat geen of slechts zeer marginaal jachtgebied verloren. Hiervoor is daarom geen compensatie noodzakelijk.

Op basis van bovenstaande advies kan een ontheffing c.q. een positieve afwijzing worden aangevraagd. Voor de aanvraag wordt een formulier ingevuld en met bijlage naar de Dienst Regelingen verzonden. De Dienst Regelingen beoordeelt de aanvraag en geeft de positieve afwijzing af. Helaas is in de praktijk een doorlooptijd van 6 maanden niet ongebruikelijk.

Literatuur

Bijlsma, R.G. (1993) Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & co.